

Rechtsbijstand

Door het recht op rechtsbijstand kunnen mensen die over onvoldoende financiële middelen beschikken toch de kosten van een rechtszaak of juridische vertegenwoordiging dragen. In alle lidstaten van de Europese Unie (EU) bestaan rechtsbijstandsregelingen voor zowel civiele als strafzaken.

Stelt u zich eens voor dat u in een geschil hebt met iemand in uw eigen land of in een ander land en dat u de zaak aan de rechter wilt voorleggen, of dat u zich juist moet verdedigen in een zaak die door een andere partij tegen u is aangespannen. Of stelt u zich voor dat u in uw eigen of een ander land wordt beschuldigd van strafbare feiten en u zich geen juridisch advies en/of vertegenwoordiging door een advocaat voor de strafrechter kunt veroorloven. In al deze gevallen kunt u om rechtsbijstand verzoeken.

Het recht of rechtsbijstand is vastgelegd in:

- het [Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens \(EVRM\)](#) – artikel 6, lid 3, letter c, van het EVRM waarborgt het recht van een ieder tegen wie een vervolging is ingesteld om, indien hij niet over voldoende middelen beschikt om een raadsman te bekostigen, kosteloos door een toegevoegd advocaat te kunnen worden bijgestaan, indien de belangen van een behoorlijke rechtspleging dit vereisen.
- het [Handvest van de grondrechten van de Europese Unie](#) – in artikel 47 van het handvest wordt bepaald dat rechtsbijstand wordt verleend aan een ieder die niet over toereikende financiële middelen beschikt, voor zover die bijstand noodzakelijk is om de daadwerkelijke toegang tot de rechter te waarborgen.

Rechtsbijstand in civiele procedures

Nationale geschillen

Alle lidstaten van de EU kennen rechtsbijstandsregelingen. Wanneer u een geschil hebt met een bedrijf, iemand in zijn beroepsmatige hoedanigheid, een werkgever of iemand anders in het **land waarin u woonachtig bent** en u beschikt over onvoldoende financiële middelen voor een rechtszaak, bieden de bestaande nationale wet- en regelgevingen u de gelegenheid rechtsbijstand aan te vragen.

Uit een vergelijking van de verschillende nationale rechtsbijstandssystemen blijken echter fundamentele verschillen in de wijze waarop de rechtsbijstand in de lidstaten wordt georganiseerd en beheerd en in de filosofieën die eraan ten grondslag liggen. Wat het laatste punt betreft: in sommige staten lijkt de doelstelling te zijn voor iedereen juridische diensten en toegang tot de rechter beschikbaar te maken, terwijl in andere alleen rechtsbijstand wordt geboden aan de allerarmsten.

Meer informatie op het [Europees justitieel netwerk in burgerlijke en handelszaken](#) (NB: Wegens de overgang naar het Europees e-justitieportaal worden deze pagina's niet meer bijgewerkt. Sommige gegevens kunnen dus verouderd zijn.)

Grensoverschrijdende geschillen

Wanneer u een geschil hebt met een bedrijf, iemand in zijn beroepsmatige hoedanigheid, een werkgever of iemand anders in het **buitenland** en u beschikt over onvoldoende financiële middelen om een rechtszaak aan te spannen, kunt u rechtsbijstand voor grensoverschrijdende geschillen aanvragen.

Om de toegang tot rechtsbijstand in civiele en handelszaken te vergemakkelijken is de [richtlijn](#) inzake rechtsbijstand bij grensoverschrijdende geschillen aangenomen.

De rechtsbijstand strekt zich uit tot advies in de precontentieuze fase met het oog op het vinden van een oplossing voordat er gerechtelijke procedures worden ingeleid, juridische bijstand om een zaak bij de rechter aanhangig te maken en vertegenwoordiging in rechte door een raadsman, en een tegemoetkoming in of vrijstelling van de proceskosten.

Om rechtsbijstand bij grensoverschrijdende geschillen te krijgen, dient u het juiste formulier voor de aanvraag van rechtsbijstand in te vullen. De richtlijn voorziet in twee formulieren: een voor rechtsbijstandsverzoeken en een voor de verzending van rechtsbijstandsverzoeken.

Rechtsbijstand in strafzaken

De lidstaten hebben eigen wetgeving waarin is vastgelegd hoe in strafzaken in hun rechtsgebied rechtsbijstand kan worden verleend. Op het Europees portaal voor e-justitie zal hierover gedetailleerde informatie komen te staan.

Er is momenteel geen EU-wetgeving inzake rechtsbijstand in grensoverschrijdende zaken.

Deze pagina wordt beheerd door de Europese Commissie. De informatie op deze pagina geeft niet noodzakelijk het officiële standpunt van de Europese Commissie weer. De Commissie aanvaardt geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens waarnaar in dit document wordt verwezen. Gelieve de juridische mededeling te raadplegen voor de auteursrechtelijke regeling voor Europese pagina's.

Laatste update: 18/01/2019